

יוצא לאור לפרשת נשא הי' תהא שנת פלאות אראנו
(מספר 37)

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
הי' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

לזכות

החייל ב"צבאות השם" שילה יהודה הלוי שיחי'
לרגל יום ההולדת הראשון שלו לאוי"ש"ט,
ביום כ"ח אייר הי' תהא שנת פלאות אראנו

ולזכות

אחותו בלה לאה תחי'
ואחיו הת' שניאור זלמן הלוי שיחי'
ואחותם ואחיהם חיילי "צבאות השם"
עדינה ואיתן יוסף הלוי שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' יצחק אלחנן הלוי וזוגתו מרת דבורה רבקה שיחיו שגלוב

* * *

לזכות

החיילת ב"צבאות ה" אביגיל בלה תחי'
ליום הולדתה השישי לאוי"ש"ט,
ביום י"ב סיון הי' תהא שנת פלאות אראנו
ולזכות אחי' החייל ב"צבאות השם" שי"ה צבי שיחי'

*

נדפס ע"י הוריהם

ר' שמעון וזוגתו מרת שירל סוזן שיחיו שכטר

* * *

לזכות

מרת חי' בת לין שתחי'
לרפואה שלימה וקרובה
תיכף ומיד ממש

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

מפתח ותוכן

פ' נשא

א. החידוש בתורה ובעולם לע"ל ומעין זה

- בשבת שלאחרי מ"ת 3
ההתחדשות בכל שנה בזמן מתן תורתנו, ובשבת שלאחריו, ע"ד
ה"תורה חדשה" דלע"ל, וה"שמים חדשים וארץ חדשה"; הקשר
לפ' השבוע - נשא; הוראה - אופן חדש בלימוד תורה

הוספה / בשורת הגאולה

- ב. משיחות ש"פ נשא, י"ב סיון ה'תנש"א 20
כבר סיימו כל עניני העבודה, וסיימו גם "לצחצח הכפתורים"
ועומדים הכן לקבלת פני משיח; בשנה זו נתקיימו דברי הילקוט
שמעוני "שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי אוה"ע מתגרים זה
בזה כו' הגיע זמן גאולתכם", ומאז עומדים כבר "בשעה שמלך
המשיח בא ("הנה זה בא") . . ומשמיע להם לישראל ואומר עניים
הגיע זמן גאולתכם"; התחדשות והוספה בלימוד התורה מתוך חיות
ותענוג, ובמיוחד בלימוד והפצת פנימיות התורה שנתגלתה בתורת
החסידות, מעין והכנה לקיום היעוד "תורה חדשה מאתי תצא"

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' יקותיאל מנחם ע"ה
ב"ר שרגא שליט"א

ראפ

חסיד ומקושר בכל נימי נפשו
לכ"ק אדמו"ר מה"מ
משיגח ומשפיע
בישיבת תומכי תמימים
ליובאוויטש המרכזית 770
ניהל הבית חב"ד
בנמלי התעופה
ובחברת "אל על" במיוחד
וזכה שהרבי שלח המצות ע"י
ואמר עליו "אונזער יקותיאל"
נואם קבוע בסיומי הרמב"ם ב-770
והדפיסם ב"תקות מנחם"
ניהל "ועד המחנכים"
פעל במרץ בעניני שלימות הארץ
ראש מטה שירה וזמרה
לקבלת פני משיח צדקנו
קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם
השאיר דור ישרים יבורך
הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

נקטף בתאונת דרכים
ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"
י"ב תמוז ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י ידידיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

Reprinted with permission of:

"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,

a Project of:

Enlightenment For The Blind, Inc.

602 North Orange Drive.

Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095

Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>

e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,
Executive Director

Printed in the U.S.A.

נשא

החידוש בתורה ובעולם לע"ל ומעין זה בשבת שלאחרי מ"ת

א. שייכותו של יום הש"ק זה: ל"זמן מתן תורתנו" מודגשת בכמה ענינים:

לכל לראש - להיותו יום השבת הראשון שלאחרי זמן מ"ת², שבו נעשה העילוי והשלימות (דומן מ"ת) דומן מ"ת ודכל ימי התשלומין שלו.

ושייכות זו מודגשת גם בפרשת השבוע - פרשת נשא: "נשא את ראש" - שעיקר השלימות הענין דנשיאת ראש בעבודת האדם היא ע"י לימוד התורה, ולא עוד אלא שע"י נעשית גם ההתנשאות דכל הגוף (ועד להרגל), היינו, שגם עבודתו בעולם (הן בקיום המצוות והן בעניני הרשות באופן ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו") היא באופן של התנשאות.

ויש לומר שענין זה מרומז בדיוק הלשון "נשא את ראש בני גרשון גם הם", "כמו שצויתך על בני קהת" - שע"י הנשיאת ראש דבני קהת, נושאי הארון, שזהו"ע דלימוד התורה, נעשית גם ההתנשאות דבני גרשון, נושאי היריעות וכו', שקשור עם שאר עניני העבודה, כולל גם בירור העולם.

הראשון שלאחרי זמן מ"ת, ובפרט שיום השבת שלאחרי זמן מ"ת הוא ב"ימי התשלומין" (תשלומין גם מלשון שלימות) דומן מ"ת. והדגשה יתירה בקביעות שנה זו, שזמן מ"ת חל ביום ראשון בשבוע, ויום השבת שלאחרי הוא י"ב סיון - שכיון שסיום

משיחות ש"פ נשא, י"ב סיון ה'תנשא. התוועדות א' וב'*. נדפס בטה"ש תנשא ח"ב ע' 583 ואילך.

(1) נוסף על השייכות הכללית דיום השבת למתן תורה - כמארו"ל (שבת פו, ב) "דכו"ע בשבת ניתנה תורה לישראל" (וראה תו"א יתרו ע, ג. ויקהל פח, א ואילך. ובכ"מ).

(2) מעלת השבת שלאחרי מ"ת לגבי השבת דמ"ת עצמו - ראה בארוכה לקו"ש ח"ח ע' 49 ואילך.

(3) בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א. אוה"ת עה"פ. ועוד.

(4) ראה לקו"ת ראה ל, רע"ג. ובכ"מ.

(5) ברכות יב, א.

(6) אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דעות

ספ"ג.

(7) משלי ג, ו. וראה רמב"ם שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.

(8) פרש"י עה"פ.

(9) "לפי שהי' קהת טוען הארון ששם התורה הקדימו הכתוב לגרשון, שבתחלה אמר נשא את ראש בני קהת, ואח"כ אמר נשא את ראש בני גרשון וגו'" (במדב"ר ריש פרשתנו).

(* לפני השקיעה היתה התוועדות (נוספת) פתאומית. - כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה, וצוה לנגן "בני היכלא". לאחרי השיחה הראשונה צוה לנגן (עשרת) ניגוני רבותינו נשיאנו. ובסיום התוועדות (לאחרי ברכת המזון, תפלת ערבית והבדלה) חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א מ"כוס של ברכה" (וראה לקמן סי"ג). המו"ל.

לעילוי נשמת

ר' נתנאל ב"ר אפרים ע"ה נסים

נפטר ביום ט"ז סיון ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

וזגתו מרת דבורה בת אסתר נחלי' נסים

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ר' אפרים וזוגתו מרת מריטה שיחיו נסים

ר' דוד וזוגתו מרת אורה שיחיו בורק

* * *

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר יוסף ע"ה קרמרמן

נפטר ביום ט' מ"ח ה'תשס"ח

וזוגתו מרת רבקה לאה ב"ר נחום ע"ה קרמרמן

נפטרה ביום י"א שבט ה'תש"פ

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ר' נחום יוסף שיחיו קרמרמן

ר' גרשון שמואל וזוגתו מרת רונית שיחיו קרמרמן

ר' מרדכי יצחק וזוגתו מרת גיטל שיחיו אפסל

ובגלוי לעיני כל העמים בשנה זו, שבהם נתקיימו דברי הילקוט שמעוני¹¹: „שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה, מלך פרס כו' מלך ערבי כו', ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתיראו, כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם. . הגיע זמן גאולתכם», ומאז (ובפרט בחודש ניסן, חודש הגאולה) עומדים כבר „בשעה שמלך המשיח בא («הנה זה בא»). . ומשמיע להם לישראל ואומר עניים הגיע זמן גאולתכם».

. . . והמעשה הוא העיקר¹²:

כיון שיום השבת שלאחרי זמן מ"ת, פרשת נשא, דשנת אראנו נפלאות, הוא הזמן הכי מוכשר ומסוגל להתגלות ד, תורה חדשה מאתי תצא¹³ – מובן שההוראה למעשה בפועל שהזמן גרמא היא בהכנה (מעין ודוגמא ומביאה בפועל ממש) לקיום היעוד „תורה חדשה מאתי תצא».

ובפשטות – התחדשות והוספה בלימוד התורה מתוך חיות ותענוג עד שמחדש חידושים בתורה, הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע להפעולה על הזולת, „העמידו תלמידים הרבה¹⁴, כידוע ש„כל איש ישראל יכול לגלות תעלומות חכמה ולחדש שכל חדש בתורה, הן באגדות הן בנגלה הן בנסתר, כפי בחי' שרש נשמתו, ומחוייב בדבר¹⁵, כולל ובמיוחד – התחדשות והוספה בלימוד והפצת פנימיות התורה שנתגלתה בתורת החסידות, מעין ודוגמא ו„טעימה" מתורתו של משיח (טועמי' חיים זכו¹⁶), שלכן עי"ז מזרזים וממהרים ופועלים ביאת דוד מלכא משיחא¹⁷.

(משיחות ש"פ נשא, י"ב סיון תנש"א)

(11) ישעי' רמז תצט.

(12) אבות פ"א מ"ז (בגימט' טוב) – שלומדים בשבת זה.

(13) ראה ישעי' נא, ד: „כי תורה מאתי תצא», ובויק"ר פי"ג, ג: „תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא» – נתבאר בארוכה בשיחת יום ב' דחג השבועות (סה"ש ה'תנש"א ע' 566 ואילך).

(14) אבות פ"א מ"א.

(15) תניא אגה"ק סכ"ו (קמה, א).

(16) ראה לקו"ש ח"כ ע' 173. וש"נ.

(17) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחילתו.

עניני תומ"צ, בג' הקוין תורה עבודה וגמ"ח שעליהם העולם עומד, כמרומו בלשון הכתוב¹⁴: „בחודש השלישי», שבשלושת הקוין תורה עבודה וגמ"ח (שלישי) צ"ל התחדשות (חודש), ועי"ז נעשית גם התחדשות בעמידת וקיום העולם בזמן מ"ת (כדרשת חז"ל¹⁵: „מאי דכתיב¹⁶ ארץ יראה ושקטה. . בתחילה יראה ולבסוף שקטה. . שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין».

ב. וביאור הענין:

על הפסוק¹⁴: „בחודש השלישי גוי' ביום הזה גוי», מפרש רש"י „לא הי' צריך לכתוב אלא ביום ההוא, מהו ביום הזה, שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו».

וההסברה בזה – שכן היא המציאות באמת¹⁷, שבכל יום מתחדש הענין דמ"ת ע"י הקב"ה, כמודגש בנוסח ברכת התורה: „נותן התורה" לשון הוה¹⁸, ע"ד ובדוגמת (ובמכ"ש וק"ו) התחדשות הבריאה בכל יום¹⁹, כמ"ש²⁰ „המחדש בטובו בכל יום תמיד

מ"ת (ובמכ"ש וק"ו, כיון שהתחדשות בעולם נעשית ע"י ההתחדשות בתורה, כדלקמן ס"ב).

(14) יתרו יט, א.

(15) שבת פח, א. וש"נ.

(16) תהלים עו, ט.

(17) דאל"כ לא היתה תורת-אמת מצווה לאדם שיהיו דברי תורה חדשים עליו כאילו היום ניתנו.

(18) שלה"ה כה, א. לקו"ת תוריע כג, א. מאמרי אדהאמ"צ שמות ח"א ע' קעה. וש"נ.

(19) בהבא לקמן – ראה גם ד"ה אנכי ה' אלקיך תשמ"ט פ"ב (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קעה) ואילך, ובהנסמן שם.

(20) נוסח ברכת יוצר.

ועד"ו מודגשת השייכות למ"ת בהתחלת הלימוד דפרקי אבות ביום השבת שלאחרי זמן מ"ת¹⁰:

נוסף על לימוד מסכת אבות בשבתות שבין פסח לעצרת, הכנה לזמן מ"ת, מתחילים עוה"פ לימוד מסכת אבות בשבת שלאחרי זמן מ"ת, תוצאה מזמן מ"ת – „משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו' והעמידו תלמידים הרבה», הדגשת הענין דנתינת התורה ולימודה ע"י כאו"א מישראל עד סוף כל הדורות.

ובהמשך הפרק עד לסימו וחותמו מודגשת גם הפעולה דקבלת ולימוד התורה גם בנוגע לעבודה דבירור העולם – „על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים¹¹, ו„על שלשה דברים העולם קיים, על הדין ועל האמת ועל השלום¹²».

ומזה מובן שמזמן מ"ת וימי התשלומין עד לסיימם וחותמם בשבת פרשת נשא, – שאז מתחדש כללות הענין דמ"ת ככפעם הראשונה, ובאופן של הוספה משנה לשנה¹³ – צ"ל אצל כאו"א מישראל התחדשות והוספה בכל

(10) כמ"ש רבינו הוקן בסידורו שיש נוהגין כך כל שבתות הקיץ. – וכ"ה מנהג חב"ד, כמודגש מרבתינו נשיאינו שכו"כ מאמרי דא"ח בשבתות הקיץ מתחילים במאמר המשנה בפרקי אבות שלומדים באותו שבת.

(11) משנה ב.

(12) משנה יח.

(13) ע"ד המבואר בתניא אגה"ק (סי"ד) בנוגע לר"ה ש„בכל שנה ושנה יורד ומאיר. . אור חדש ומחודש. . עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כוה", ומזה מובן גם בנוגע לזמן

הוספה בשורת הגאולה בה.

מדובר כמ"פ שע"פ כל הסימנים שבדברי חז"ל אודות אחרית הימים (נוסף על ההודעה הכללית בזמן הגמרא ש"כלו כל הקיצין"¹), דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, כפי שהעיד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – בקשר ובשייכות להכרזתו הידועה "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"² – שבימיו (לפני עשרות שנים) סיימו כל עניני העבודה, וצריכים רק "לצחצח הכפתורים"³ ולעמוד הכן לקבלת פני משיח צדקנו⁴, ועאכו"כ לאחרי ריבוי העבודה והפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מאז ועד עתה, כולל ובמיוחד השלימות דארבעים שנה (לאחרי הסתלקותו) ש"קאי איניש אדעת' דרבי"⁵, "לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁶ – בודאי ובודאי שסיימו גם "לצחצח הכפתורים", ועומדים הכן לקבלת פני משיח צדקנו.

וענין זה מודגש ביותר וביותר בשנה זו – שנת ה'תשנ"א, שסימנה מרומז בפסוק⁷, "תנשא מלכותו" (דקאי על דוד ושלמה⁸, שמלך המשיח הוא מזרעם⁹) בכל העולם כולו, והר"ת שלה "הי' תהי' שנת אראנו נפלאות", "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹⁰ – מתחיל מה"נפלאות" שכבר ראו (נוסף על אלה שיראו בעתיד, "אראנו") בפועל

(1) סנהדרין צז, ב.

(2) "קול קורא" בהקריאה והקדושה דשנת תש"א-ג (אג"ק שלו ח"ה ע' שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח"ו ע' תל ואילך). ועוד.

(3) ראה שיחת שמה"ת תרפ"ט.

(4) ראה "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.

(5) ע"ז ה, ריש ע"ב.

(6) תבוא כט, ג.

(7) בלק כד, ז.

(8) פרש"י עה"פ.

(9) סהמ"צ להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ ר"פ חלק יסוד הי"ב. אגרת תימן.

(10) מיכה ז, טו.

מעשה בראשית", ועאכו"כ²¹ בנוגע להתחדשות דנתינת התורה, דכיון שבריאת העולם היא ע"י התורה, כמאמר²², "אסתכל באורייתא וברא עלמא", צ"ל תחילה התחדשות בתורה, ועי"ז נעשית גם התחדשות הבריאה.

שנמשכת מהתחדשות הכללית בזמן מ"ת. אבל, מהדגשת הענין דמ"ת בשבת שלאחרי מ"ת (בפרשת השבוע ובפרקי אבות, כנ"ל ס"א), משמע, שבשבת שלאחרי מ"ת יש חידוש נוסף בכללות הענין דמ"ת שלכן: (א) קורין בו, נשא את ראש" – נשיאת ראש בערך (לשלימות) ההתחדשות שבזמן מ"ת, (ב) ועד שמתחילים עוה"פ, משה קיבל תורה מסיני" – מ"ת חדש בערך להתחדשות שבזמן מ"ת.

וכללות ההתחדשות דמ"ת על כל השנה כולה נעשית בזמן מ"ת, ומהתחדשות כללית זו נמשכת ההתחדשות הפרטית בכל יום – כמו בהתחדשות הבריאה, שבראש השנה נעשית כללות התחדשות הבריאה על כל השנה כולה, ומהתחדשות כללית זו נמשכת ההתחדשות הפרטית בכל יום.

ומזה מובן גם בנוגע להתחדשות דתורה אצל האדם, "שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו", שלימוד התורה יהי מתוך חיות ותענוג (לא יהי בעיניך כדיוטגמא ישנה כו' אלא כחדשה שהכל רצין לקראתה"²³) – שהנתינת כח להתחדשות החיות והתענוג בתורה בכל יום, היא, מהתחדשות החיות והתענוג בתורה בזמן מ"ת.

ד. ויש לבאר זה בהקדם ענין נוסף בהתחדשות דמ"ת – חידוש (לא רק התחדשות) בתורה עצמה:

וההתחדשות הפרטית שבכל יום) שנעשה בשבת שלאחרי זמן מ"ת, שבגלל זה מדגישים בו ביותר הענין דמ"ת? וצריך להבין: מהו החידוש הנוסף (מלבד ההתחדשות הכללית בזמן מ"ת) וההתחדשות הפרטית שבכל יום) שנעשה בשבת שלאחרי זמן מ"ת, שבגלל זה מדגישים בו ביותר הענין דמ"ת?

והתחדשות דמ"ת על כל השנה כולה נעשית בזמן מ"ת, ומהתחדשות כללית זו נמשכת ההתחדשות הפרטית בכל יום – כמו בהתחדשות הבריאה, שבראש השנה נעשית כללות התחדשות הבריאה על כל השנה כולה, ומהתחדשות כללית זו נמשכת ההתחדשות הפרטית בכל יום.

ומזה מובן גם בנוגע להתחדשות דתורה אצל האדם, "שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו", שלימוד התורה יהי מתוך חיות ותענוג (לא יהי בעיניך כדיוטגמא ישנה כו' אלא כחדשה שהכל רצין לקראתה"²³) – שהנתינת כח להתחדשות החיות והתענוג בתורה בכל יום, היא, מהתחדשות החיות והתענוג בתורה בזמן מ"ת.

ג. וצריך להבין תוכן ההתחדשות דמ"ת בשבת שלאחרי זמן מ"ת: ע"פ האמור לעיל ישנם ב' ענינים בהתחדשות דמ"ת: (א) כללות ההתחדשות דמ"ת שנעשה בזמן מ"ת, (ב) ההתחדשות הפרטית דמ"ת בכל יום

ג. וצריך להבין תוכן ההתחדשות דמ"ת בשבת שלאחרי זמן מ"ת:

ע"פ האמור לעיל ישנם ב' ענינים בהתחדשות דמ"ת: (א) כללות ההתחדשות דמ"ת שנעשה בזמן מ"ת, (ב) ההתחדשות הפרטית דמ"ת בכל יום

(21) להעיר מהשקו"ט בזה בסה"מ תש"ה ע' 185 ואילך. ואכ"מ.

(22) זמר ח"א קלד, סע"א. ח"ב קסא, ריש ע"ב. ח"ג קעח, א.

(23) ספרי ופרש"י ואתחנן ו, ו. שו"ע אדה"ז

או"ח סס"א ס"ב.

(24) ראה לקו"ש חיי"ט ע' 252 ואילך. וש"נ.

(25) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. שמו"ר רפמ"ז. ועוד.

הוא חידוש שלו («תלמיד ותיק עתיד לחדש»), שנקרא על שמו²⁶, ונאמר בשם אומר²⁷.

ועוד והוא העיקר - שבמ"ת ניתנו גם עניני התורה שיתגלו לעתיד לבוא, תורתו של משיח שילמד את כל העם²⁸ (שהרי מ"ת הו"ע חד-פעמי, ולא יהי עוד הפעם מ"ת²⁹), אלא שענינים אלה הם בהעלם, ועד כדי כך, שהתגלותם לעתיד לבוא היא בבחינת, «תורה חדשה (שאינה יכולה להתגלות ע"י מקבלי התורה, תלמיד ותיק, כי אם ע"י «נותן התורה») מאתי תצא»³⁰, שהיא באיך ערוך לגמרי לתורה שמתגלית בזמן הזה ע"י מקבלי התורה, כמאמר רוז"ל³¹: «תורה שאדם למד בעוה"ו הבל היא לפני תורתו של משיח».

וע"י החידוש בתורה («תורה חדשה מאתי תצא») נעשה חידוש גם בעולם - «השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה»³² («אני עושה» דייקא, ע"ד «מאתי תצא»).

(26) נוסף לכך שע"י הלימוד כשלעצמו (גם ללא חידוש) נקראת «תורתו», «נקראת על שמו» (ראה קידושין לב, ריש ע"ב (ובפרש"י). ע"ז יט, א).

(27) להעיר ש«האומר דבר בשם אומר» הוא מהדברים שהתורה נקבת בהם (אבות פ"ו מ"ו). וראה לקמן ס"ה.

(28) ראה דמב"ם ה' תשובה ספ"ט. ועוד. לקו"ת צו יו, א, ובכ"מ.

(29) המשך תרס"ו ע' כג. ועוד.
(30) ראה ישע"ו נא, ד: «כי תורה מאתי תצא», וביק"ר פי"ג, ג: «תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא». - נתבאר בארוכה בשחת יום ב' דחג השבועות (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 566 ואילך).

(31) קה"ר פי"א, ח.

(32) ישע"ו סו, כב.

כלומר, נוסף על ענין ההתחדשות (הן ההתחדשות הכללית בזמן מ"ת והן ההתחדשות הפרטית בכל יום) שפירושה שאותו ענין שכבר נמשך בגילוי בפעם הראשונה מתחדש משרשו ומקורו עוד הפעם (באופן נעלה יותר), ישנו גם ענין של חידוש, שניתוסף דבר חדש שעד עתה לא נמשך בגילוי - הן בתורה, «תורה חדשה», וע"ז גם בעולם, «שמים חדשים וארץ חדשה».

ה. וביאר הענין:

אמרו תז"ל³³: «כל האומר דבר בשם אומר» (אמירה שמדגישה החידוש ד, «אמרו») מביא גאולה לעולם, «וההסברה בזה, שהחידוש בתורה ש, «מחדשים ומגלים תעלומות חכמה שהיו כבושים «בגולה» עד עתה»³⁴ הו"ע של גאולה (יציאה מהגלות) בתורה עצמה»³⁵, וע"י הגאולה בתורה, «מביא גאולה (גם) לעולם».

אמנם, גאולה זו היא עדיין בזמן ומצב הגלות, כהגאולה דפורים [שממנה הראי' ש, «האומר דבר בשם אומר» מביא גאולה לעולם» - «שנאמר»³⁶ ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי] ש, «אכתי עבדי אחשוורוש אנן»³⁷ (אלא שע"ז מורזים וממהרים ומביאים את הגאולה האמיתית והשלימה³⁸), וטעם הדבר -

(33) אבות שם.

(34) תניא אגה"ק סכ"ו (קמה, א).

(35) ועד לגאולה דהקב"ה כביכול, כדאיתא בגמרא (ברכות ח, רע"א) «כל העוסק בתורה אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאלו פדאני כו"» (אגה"ק שם).

(36) אסתר ב, כב.

(37) מגילה יד, א.

(38) ובפרט שכל עניני גאולה קשורים זכ"ז - «שם גאולה עלה» (פרש"י שם יו, ב).

וכדאי ונכון ביותר שכאו"א יקבל על עצמו שנוסף על אמירת פרקי אבות («מילי דחסידותא»¹⁶³) בכל שבת משבתות הקיץ, יוסיף וילמד בעיון משנה אחת (לכל הפחות) עם הפירושים דמפרשי המשנה, כל חד לפום שיעורא דילי'.

טו. ויה"ר שמהדיבור וקבלת החלטה טובה בהנ"ל נבוא תיכף ומיד להתגלות ד, «תורה חדשה מאתי תצא», בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

ו, «משה (ש, קיבל תורה מסיני») ואהרן (שידליק המנורה בביהמ"ק) עמהם»¹⁶⁴, והבעש"ט וכל רבותינו נשיאינו עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר עמהם,

ועוד והוא העיקר - תיכף ומיד, «מיד» ר"ת משה ישראל (הבעש"ט, שכשיפוצו מעינותיו חוצה קא אתי מר) דוד מלכא משיחא, וכפשוטו ממש, באופן של ממשות, למטה מעשרה טפחים, ממש ממש.

(163) ראה ב"ק ל, א.

(164) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד - פסחים

קיד, סע"ב.

(165) ישע"ו כו, יט.

(166) סיום וחותם פרשתנו.

שנאמר¹⁵⁸ כוסי רוי', בגימטריא הכי הוי'¹⁵⁹].

יד. והמעשה הוא העיקר¹⁶⁰:

כיון שיום השבת שלאחרי זמן מ"ת, פרשת נשא, דשנת אראנו נפלאות, הוא הזמן הכי מוכשר ומסוגל להתגלות ד"תורה חדשה מאתי תצא" - מובן שההוראה למעשה לפועל שהזמן גרמא היא בהכנה (מעין ודוגמא ומביאה בפועל ממש) לקיום היעוד "תורה חדשה מאתי תצא".

ובפשטות - התחדשות והוספה בלימוד התורה מתוך חיות ותענוג עד שמחדש חידושים בתורה, הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע להפעולה על הזולת, "העמידו תלמידים הרבה", כידוע ש"כל איש ישראל יכול לגלות תעלומות חכמה ולחדש שכל חדש בתורה, הן באגדות הן בנגלה הן בנסתר, כפי בחי' שרש נשמתו, ומחוייב בדבר"³⁴, כולל ובמיוחד - התחדשות והוספה בלימוד והפצת פנימיות התורה שנתגלתה בתורת החסידות, מעין ודוגמא ו"טעימה" מתורתו של משיח (טועמי' חיים זכו'¹⁶¹), שלכן עי'זו מזרזים וממהרים ופועלים ביאת דוד מלכא משיחא¹⁶².

(158) תהלים כג, ה.

(159) ובהמשך לזה (לאחרי תפלת ערבית, הבדלה וחלוקת כוס של ברכה) - קידוש לבנה, שהם עתידים להתחדש כמותה" (סנהדרין מב, א) בגאולה האמיתית והשלמה ע"י דוד מלכא משיחא; וסעודת מלוה מלכה - "סעודתא דדוד מלכא משיחא" (סידור הארזי"ל במקומו. ועוד).

(160) אבות פ"א מ"ז (בגימט' טוב) - שלומדים בשבת זה.

(161) ראה לקו"ש ח"כ ע' 173, וש"נ.

(162) אגה"ק דהבעש"ט - כש"ט בתחילתו.

כיון שגם הגאולה בתורה אינה בשלימותה, שהרי גם לאחרי שה"תלמיד ותניק" (שבכל הדורות) מגלה ומחדש ענין פרטי בתורה ישנם עוד ריבוי ענינים ש"כבושים בגולה".

ושלימות הגאולה בתורה, כשיתגלו כל הענינים שבתורה, היא, ע"י הקב"ה - "תורה חדשה (שהתגלותה אינה אלא ע"י הקב"ה) מאתי תצא", היינו, שגם הגילוי ("תצא") הוא בכחו של הקב"ה ("מאתי"), שלכן יהי' הגילוי בתכלית השלימות (שלא ישאר שום ענין בהעלם), כמ"ש "ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך"³⁹, "כולם ידעו אותי"⁴⁰.

ועי'ז נעשית גם ה"גאולה לעולם" בתכלית השלימות:

"עולם" הוא מלשון העלם⁴¹, ע"ש ההעלם וההסתר של החיות האלקי שבעולם, היינו, שהחיות האלקי הוא בבחינת גלות. וה"גאולה לעולם" היא שמתבטל לגמרי ההעלם וההסתר ומתגלה החיות האלקי שבעולם.

ועוד ועיקר, "השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה" - לא רק התחדשות דשמים וארץ שנבראו בששת ימי בראשית (כבזמן מ"ת, שנעשה קיום ועמידת העולם באופן ד"ארץ יראה ושקטה"⁴²), אלא שמים חדשים וארץ חדשה, ש(עיקר) החידוש

(39) ישעי' ל, כ.

(40) ירמ' לא, לג.

(41) לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

(42) ודוגמתו בזמן מ"ת בכל שנה - שע"י ההתחדשות דתורה נעשה קיום ועמידה להתחדשות העולם, הן ההתחדשות הכללית ברי"ה (ע"י ההתחדשות הכללית בזמן מ"ת) והן

ההתחדשות הפרטית בכל יום (ע"י ההתחדשות הפרטית דמ"ת בכל יום).

(43) ראה סה"ש ה'תנש"א ע' 538-9, וש"נ.

(44) ועי'ז ניתוסף יותר גם בהענין ד"שקטה" לאמיתתו ובשלימותו (ראה ד"ה אנכי הנ"ל פ"ה (סה"מ שם ע' קצט)).

(45) תניא אגה"ק ס"ב.

(46) תנחומא פרשתנו טו. ועוד. תניא פל"ו. ובכ"מ.

(47) ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא. וש"נ.

(48) אפילו לא הלבוש המוכרח לכסות כו' שלא יהי' לבו רואה כו' (ראה כתובות מח, א. שו"ע אה"ע סו"ס עו). - וראה הערה 50.

(49) ואתחנן ד, לה. ובפרש"י: "פתח להם שבעה ריקיעים כו' וראו שהוא יחידי כו'" (נתבאר בארוכה בלקו"ש חכ"ד ע' 36 ואילך). וראה לקמן הערה 53.

על "כוס של ברכה"¹⁵², שקשור עם הגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו, כפי שמצינו בגמרא¹⁵³ בנוגע לכוס של ברכה בסיום הסעודה דלעתיד לבוא¹⁵⁴: "נותנין¹⁵⁵ לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן איני מברך וכו', אומר לו לדוד טול וברך, אומר להן אני אברך ולי נאה לברך, שנאמר¹⁵⁶ כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", "כסא¹⁵⁷ דדוד לעלמא דאתי מאתן ועשרין וחד לוגא מחזיק,

"ישא ה' פניו אליך", "וכי לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך, והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה" (ברכות כ, ב. וראה לקו"ת פרשתנו כו, סע"א ואילך).

(152) להעיר, ש"יש אומרים שברחמ"ז טעונה כוס אפילו ביהי"ד * שו"ע אדה"ו או"ח ר"ס קפב), ועאכו"כ בשלשה שמזמנים יחד, ועאכו"כ בעשרה (ומעשרה ולמעלה אפילו אלף או ריבוא) שמזכירים השם ("גברך אלקינו") בברכת הוימון (שם סקצ"ב ס"ג).

(153) ובפרט ע"פ מ"ש בוהר (ח"ב קצ*), רע"א ("אע"ג דנשים וקטנים פטורין מן המצוות בכוס דברכה הכל חייבין, ובלבד דינדעון למאן מברכין, ודא היא ונהרו אליו כל הגוים" - כמ"ש לפנ"ז (קפט, סע"ב) שהפסוק (ישעי' ב, ב) "והי' באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים" קאי על כוס של ברכה (וראה לקוטי לוי"צ לוח"ב ע' קלו ואילך).

(154) ומעין ודוגמא לזה בזמן הזה - סעודה שלישית דשבת (ראה לקו"ש חכ"א ע' 84 ואילך. וש"נ).

(155) פסחים קט, ב.

(156) תהלים קטז, ג.

(157) יומא עו, א.

(* אבל מנהג העולם שלא לברך על הכוס כלל ביחיד, ונכון מנהג זה עי"ד הקבלה" (שם).

(* אולי ר"ל אותיות "ק" - "באחרית הימים".

לישראל⁵⁰ יגיי' חושך האומות גם כן . . .
ונגלה⁵¹ כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו
וגו'⁵².

(50) כי, בישראל - מציאותם גופא הוא (כביכול) העצמות, משא"כ כח העצמות שבעולם - ה"ז רק שהעצמות הוא המהווה אותם ומבלעדו אין שום מציאות כלל וכלל (ראה לקו"ש ח"ב ע' 75 ו"ש).

ועפ"ז יש להוסיף בהטעם שאברהם אמר לאליעזר, "שים נא ירך תחת ירכי", "לפי שהנשבע צריך שיטול בידו הפץ של מצוה" (חיי"ש כז, ב ובפרש"י), נקיטת הפץ דמילה דוקא (ולא כהפצא דקרבנות שנתפרש בתורה ענינם ומעלתם גם לפני מ"ת*), אף שזה היפך הצניעות** - דו"ל שבוה מרומז שתכלית השלימות דהתגלות אלקות בעולם שנעשה חפצא דקדושה הוא בישראל דוקא, כבמילה דאברהם***, "בריתי בבשרכם לברית עולם".

ואולי י"ל, שבוה מרומז גם גילוי כח העצמות שעל ידו נעשית התהוות היש מאין, שדוגמתו בהאדם למטה כח ההולדה (בכח הא"ס), שהוא דוגמת התהוות יש מאין, שהמשתכו והתגלותו בהפצא דמצות מילה.

(51) ישע"י מ, ה.

(52) תניא שם.

(* כמו הקרבן דהבל, כמ"ש, וישע"י א' אל הבל ואל מנחתו", ירדה אש ולחכה מנחתו" (בראשית ד, ד ובפרש"י), וכן הקרבן דזח, כמ"ש, וירח ה' את ריח הניחוח וגו' עוד כל ימי הארץ גו' לא ישבותו" (נח ח, כא"כב), ועד"ז הקרבנות דאברהם (לך לך יב, ז, יג, ז, ד, יח), וכיון שכל ענין הקרבן הוא שמשנתה מציאותו להיות עולה לה, מסתבר לומר, שגם בקרבנות שלפני מ"ת ישנו הגדר דחפצא דקדושה. ועצ"נ.

(***) ולהעיר מגדל הזהירות דאברהם בענין הצניעות, כמ"ש, הנה נא ידעתי גו', "עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שבשניהם" (לך לך יב, יא ובפרש"י).

(****) משא"כ מילת אליעזר עבד אברהם (ועפ"ז יומתק שלא השביעו במילתו הוא).

ו. ויש לומר, שהחידוש ד"השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה" לגבי התחדשות (קיום ועמידת) העולם בזמן מ"ת הוא בהתאם (ונעשה ע"י) להחידוש ד"תורה חדשה מאתי תצא" לגבי זמן מ"ת:

בזמן מ"ת, כיון שהחלק העיקרי דתורה (שיתגלה לעתיד לבוא) הי' בהעלם, היתה גם התגלות אלקות בעולם (שע"ז נעשה קיום ועמידת העולם) באופן שהחלק העיקרי - כח העצמות שעל ידו נעשית ההתהוות מאין ליש - נשאר בהעלם⁵³, ולכן, אף שבמ"ת בטלה הגזירה ונעשה החיבור בין העליונים לתחתונים, שעליונים ירדו לתחתונים ותחתונים יעלו לעליונים⁵⁴, מ"מ, גם לאחר החיבור נשאר החילוק דעליונים ותחתונים, היינו, שגדר העולם נשאר, תחתון במדרגה . . . בענין הסתר אורו ית'⁵², כיון שעיקרו (כח העצמות) נשאר בהעלם⁵⁵.

ולעתיד לבוא, כיון שיתגלה גם החלק העיקרי שבתורה, "תורה חדשה מאתי תצא", תהי' גם התגלות אלקות בעולם בתכלית השלימות, ללא הסתר

(53) ועצ"ע אם במ"ת נתגלה לפי שעה גם כח העצמות שבהתהוות היש מאין, או שכה העצמות שבהתהוות יתגלה רק לעתיד לבוא. ואכ"מ.

(54) תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג, ועוד.

(55) ועפ"ז יש לבאר עוד טעם שלא נאמר

במ"ת, "אנכי ה' אלקיך אשר בראתי שמים וארץ" (כהשאלה הידועה דגדולי ישראל שהובאה ונתבארה בכמה מאמרי חסידות - נסמן בסה"מ מלוקט שבהערה 19) - כיון שכה התהוות הבריאה מאין ליש נשאר בהעלם (גם) לאחר מ"ת.

דברי הילקוט שמעוני¹⁴³: "שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכיות אומות העולם מתגרים זה בזה, מלך פרס כו' מלך ערבי כו', ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תיראו, כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . . הגיע זמן גאולתכם", ומאו (ובפרט בחודש ניסן, חודש הגאולה) עומדים כבר, "בשעה שמלך המשיח בא (הנה זה בא) . . . ומשמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם".

ובפרט בעמדנו בזמן מ"ת וימי התשלומין שלו, כדאיתא בספרים¹⁴⁴ בהרמזו במארו"ל¹⁴⁵, "הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם", ש"עצרת . . . הוא הזמן המוכשר לעת רצון להתפלל לקרב קץ הגאולה . . . דבעינן לשון אם תבעינן בעו, והוא לשון תפלה ובקשה, נמי לכם גימטריא¹⁴⁶ קץ, היינו, שאז זמן המוכשר להתפלל שיתקרב קץ הגאולה", "קץ הימים", ו"קץ הימין"¹⁴⁷, ובעמדנו בשבת שלאחר ה"קץ" דעצרת, שבת פרשת נשא, "נשא" (ר"ת שנת אראנו נפלאות) שב"תנשא" - ה"ז הזמן הכי מוכשר להחידוש ד"תורה חדשה מאתי תצא", ו"השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה" - לא רק בלשון עתיד, אלא בלשון הווה, ועד

(143) ישע"י רמז תצט.

(144) ספר מאמר מרדכי עמ"ס פסחים להרה"צ כו' הר"ר מרדכי מנדבורנא (סיגעט, תר"ס).

(145) פסחים סח, ב.

(146) א' מאופני הלימוד בתורה, כפי שמצינו בדיון נזירות שבפרשתנו ש, סתם נזירות ל' יום . . . אמר קרא קדוש יהי, יהי' בגימטריא תלתין הוו" (נזיר ה, א).

(147) ראה אה"ת ר"פ מקץ. וש"נ.

שברגע שלאח"ז נעשה כבר בלשון עבר, כיון ש"הנה זה בא", וכבר בא.

[והדגשה יתירה בענין זה - בעריכת התוועדות¹⁴⁸ מיוחדת (שלא ע"ד הרגיל) דכו"כ מישראל בזמן "רעוא דרעוין", השיך ביותר לגאולה האמיתית והשלימה¹⁴⁹ (כנ"ל סי"ב), ובאופן של סעודה ממש, ובברכת המזון¹⁵⁰ (אפילו על אכילה שאין בה שיעור שביעה¹⁵¹)

(148) כידוע ה"פתקא אשר משמי שמיא נחיתא" בגודל מעלתה של התוועדות חסידית, שבכחה לפעול יותר מפעולתו של מלאך מיכאל שרם של ישראל (אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ג ע' תי"ג).

(149) ולהעיר מהשייכות למזמור צדי"ק בתהלים (המזמור דשנה זו), שסיומו וחזומו, "ויהי נועם גו' ומעשה ידינו כוננהו" (שתוכנו השראת השכינה במשכן, ועד לתכלית השלימות שבוה בביתמ"ק השלישי) - ש"נועם" הו"ע התענוג (רעוא דרעוין), שאין למעלה ממנו, ונמשך וחודר עד למטה ב"מעשה ידינו".

(150) לאחר הקדמת ניגוני רבותינו נשיאינו (נשיאי תורת החסידות שעל ידי הפצתה חוצה קא אתי מר דא מלכא משיחא) - הבעש"ט, המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הצמח"צדק*, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר מהורש"ב וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו** - תשעה*** ניגונים שבהם מסיימים קץ הגלות, ובאים לניגון העשירי, שירה העשירית דמלך המשיח.

(151) שעו"נ בברכת כהנים שבפרשתנו (ו, כו)

(* שב' שמוותיו - "צמח" ו"צדק" (בגימטריא מנחם מענדל) הם שמוותיו של המלך המשיח.

(** שב' שמוותיו - "יוסף" ו"יצחק" - קשורים עם הגאולה.

(*** ששת הניגונים של נשיאי חב"ד, מאדמו"ר הזקן עד אדמו"ר מהור"י צ"ח, וניגון שלש תנועות (דהבש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן) שנחשב לג' ניגונים (המו"ל).

ידה נעשית גם האחדות עם רבים מישראל¹²⁷ („להקהיל קהלות“), עד לשלימות האחדות דכל בניי - „ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל“¹²⁸, „עוד אקבץ עליו לנקבציו“¹²⁹, ובאופן שנעשים „קהל גדול“¹³⁰, וכולם יחד נכנסים לבית-הכנסת ובית-מדרש העיקרי - ביהמ"ק השלישי (ש„בית תפלה יקרא לכל העמים“¹³¹, ו„מציון תצא תורה“¹³²), ללמוד ה„תורה חדשה (ש)מאתי תצא“.

יג. ובכל זה ניתוסף עליו מיוחד והדגשה מיוחדת בשבת שלאחרי מ"ת, שבת פרשת נשא, בשנה זו:

ובהקדים המדובר כמ"פ שע"פ כל הסימנים שבדברי חז"ל אודות אחרית הימים (נוסף על ההודעה הכללית בזמן הגמרא ש„כלו כל הקיצין“¹³³), דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, כפי שהעיד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו - בקשר

(גטין נו, ב) ע"ד התרחבות העצם שברגל מצד התענוג.

127 וע"ד מ"ש (תהלים נה, יט) „פדה בשלום נפשי גו' כי ברבים היו עמדי“ [כידוע שעיקרו ושלימותו יהי בביאת המשיח (ראה עער התפלה לאדהאמ"צ נו, א)] - שהפדי בשלום דכאו"א מישראל בעבודתו הפרטית („נפשי דייקא) היא מצד בחי' היחידה שבנפש (שם נה, ג), וקשור גם עם הרבים, „כי ברבים היו עמדי“.

128 ישע"י כז, יב.

129 שם נו, ח.

130 ירמ"י לא, ז.

131 ישע"י נו, ז.

132 שם ב, ג. - וראה מצו"ד שם נא, ד, ש„תורה (חדשה) מאתי תצא“ הו"ע „מציון תצא תורה“.

133 סנהדרין צו, ב.

כלל, כמ"ש „ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר“, שיראו בגלוי שהמציאות ד„כל בשר“ היא הכה האלקי שמהוה אותו מאין ליש, כה העצמות, ובמילא אין חילוק בין עליון לתחתון, כיון שענינם אחד, ובלשון הידוע⁵⁶ שמציאותו של היש הנברא היא המציאות דיש האמיתי.

ז. עפ"ז יש לבאר החידוש שנוסף בשבת שלאחרי מ"ת גם לגבי ההתחדשות שבזמן מ"ת:

ובהקדמה - שאף שבהתחדשות דנתינת התורה בזמן מ"ת בכל שנה נכלל גם החידוש בתורה, כמו שבמ"ת בפעם הראשונה כלולים כל עניני התורה (הן החידושים שמתגלים ע"י דתלמיד ותיק שבכל הדורות, והן החידוש ד„תורה חדשה מאתי תצא“), יש לומר, שבפרטיות יותר מודגש החידוש בתורה בשבת שלאחרי זמן מ"ת, הן בנוגע לחידושים שיתגלו ע"י מקבלי התורה (תלמיד ותיק) במשך כל השנה, והן (ובעיקר) בנוגע לחידוש ד„תורה חדשה מאתי תצא“ שיתגלה ע"י נותן התורה, וכתוצאה מזה גם החידוש בעולם, „השמים החדשים והארץ החדשה“, שכיון ש„אחכה לו בכל יום שיבוא“⁵⁷, זמנם כל השנה כולה.

וענין זה מודגש בעניני התורה שקורין ולומדים בשבת שלאחרי זמן מ"ת, הן בפרשת השבוע (כדלקמן ס"ח), והן בפרקי אבות (כדלקמן סי"א).

56 ראה ביאוה"ז לאדהאמ"צ בשלח מג, ג.

ובכ"מ.

57 נוסח „אני מאמין“ הנדפס בסידורים וכו'.

וראה לקו"ש חכ"ג ע' 394.

ח. פרשת השבוע - פרשת נשא: התחלת (וראש) הפרשה היא „נשא את ראש“, ש„ראש“ ענינו לימוד התורה, ו„נשא את ראש“ (התנשאות ורוממות בה„ראש“) ענינו שלימוד התורה הוא מתוך תענוג (שלמעלה מהמוחין, ועד שאין למעלה מעונג⁵⁸), שע"ז ניתוסף עליו גדול יותר בלימוד התורה („ראש“), ועד לחידוש בתורה, ועוד ועיקר - שלימות הענין דהוספה וחידוש בתורה („נשא את ראש“) לעתיד לבוא, כש„תורה חדשה מאתי תצא“, טעמי תורה, בחי' התענוג שבתורה.

ויש להוסיף, שאף שבהמשך הכתוב נאמר „נשא את ראש בני גרשון גם הם גו“, ששייך לשבט לוי דוקא, הרי, לעתיד לבוא יהי ענין זה אצל כל בניי, כפס"ד הרמב"ם⁵⁹, „לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש . . . אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה' . . . ופרק מעל צוארו עול חשבונות הרבים אשר ביקשו בני האדם, ה"ז נתקדש קדש קדשים“, ולעתיד לבוא יהי כן מעמדם ומצבם של כל בניי, כפס"ד הרמב"ם בסיום וחותרם ספרו ש„באותו הזמן . . . לא יהי עסק כל העולם (ועאכו"כ בניי) אלא לדעת את ה' בלבד, ולפיכך יהיו כל ישראל חכמים גדולים וידועים דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כו“.

וענין זה מודגש גם בפרשת נזיר שבהמשך פרשת נשא:

58 ספר יצירה פ"ב מ"ד.

59 הל' שמיטה ויובל בסופן.

בדיני נזירות מודגש הענין ד"אחכה לו בכל יום שיבוא" ע"פ הלכה; האומר הריני נזיר ביום שכן דוד בא בו . אסור לעולם⁶⁰, כיון שכל יום הוא בגדר "יום שכן דוד בא בו", בלשון הוה, "הנהי" זה (המלך המשיח) בא⁶².

ומזה מובן שגם הענין ד"תורה חדשה מאתי תצא" ("נשא את ראש" בתכלית השלימות לאחר הקדמת הפרישות מעניני העולם (נזירות) בתכלית השלימות) אינו בגדר עתיד ("תצא", בלשון עתיד), אלא בגדר הוה ("תורה חדשה מאתי יוצאת"), ועד שברגע שלאח"ז נעשה כבר בגדר עבר ("תורה חדשה מאתי יצאה").

ט. וגם החידוש בעולם, "השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה" (שנעשה ע"י החידוש ד"תורה חדשה מאתי תצא", "נשא את ראש" בתכלית השלימות) - מרומז בפרשת נשא:

בהתחלת הפרשה מדובר אודות

(60) רמב"ם הל' נזירות פ"ד ה"א (מעירובין מג, ב).

(61) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.
(62) להעיר מהשייכות דוד מלכא משיחא לשמואל ש"נזיר עולם הי" (רמב"ם שם פ"ג הט"ו) - עליו התפללה חנה בנבואתה, ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו* (ש"א ב, י"ד), דקאי על דוד מלכא משיחא** שנמשח ע"י שמואל (מפרשים עה"פ).

(* ולהעיר שבלקו"ת פרשתנו (כה, ב ואילך) ישנו ד"ה ה' יחתו מריביו וגו', ובו מבואר כל הפסוק ענד "ויתן עוז למלכו גו'".

** ובביאור הגר"א: "ויתן עוז למלכו זה משיח בן יוסף . . וירם קרן משיחו זה משיח בן דוד".

המנין דבני גרשון ובני מררי, "לראות כמה יש שהגיעו לכלל עבודה"⁶⁸, "לעבוד ולמשא"⁶³, "עבודת משא"⁶⁴, נשיאת היריעות והקרשים כו' בעת המסעות במדבר⁶⁵; ובסיום הפרשה מדובר אודות שלימות המשכן עצמו, "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן גו"⁶⁶, ובהמשך לזה חנוכת המזבח, "וזאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו"⁶⁷, "וזאת חנוכת המזבח אחרי המשח אותו"⁶⁸.

ויש לומר, שהשייכות דחנוכת המשכן ונשיאתו בעת המסעות במדבר לפרשת נשא, היא, ע"ד ובדוגמת נתינת התורה במדבר דוקא⁶⁹, "ארץ גו' לא ישב אדם שם"⁷⁰, כדי שגם ה"מדבר", תחתון שאין תחתון למטה ממנו, יהי' משכן ומכון (דירה) לשבתו ית'⁷¹, ועד"ז בנדו"ד, שהעילוי ד"נשא

(63) ד, כד.

(64) שם, מז.

(65) ועד"ז בהמשך הפרשה ע"ד העגלות שהביאו נשיאי ישראל בחנוכת המשכן והמזבח, "קח מאתם גו' ונתתה אותם אל הלויים איש כפי עבודתו . . שתי העגלות . . לבני גרשון . . ארבע העגלות . . לבני מררי", "שהי' משא בני גרשון קל משל מררי שהיו נושאים הקרשים והעמודים והאדנים" (ו, ה"ח ובפרש"י).

(66) ז, א.

(67) שם, פד.

(68) שם, פח.

(69) עירובין נד, א. ועוד. וראה בארוכה שה"ש ה'תנשא" א"ב ע' 535 ואילך.

(70) ירמ" ב, ו.

(71) ראה לקו"ת ריש פרשתנו: "שרש טעם נסיעתם במדבר עם המשכן וכליו הי' כדי להכניע כח יניקת החיצונים ששרש יניקתם הוא במדבר דוקא . . ע"י גילוי אלקות שהי' במשכן כשנשא אותו במדבר ממילא נכנעו כו'". וראה לקמן הערה 81.

מאתי תצא" ו"השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה"¹²³.

וענין זה מודגש ביותר ביום השבת שלאחרי מ"ת - דכיון שבזמן מ"ת שבשבוץ זה¹²⁴ היתה כבר ההתחדשות דתורה ודהעולם, עכצ"ל, שביום השבת מודגשת בעיקר (ההכנה לה) החידוש דלעתיד לבוא, "תורה חדשה מאתי תצא" ו"השמים החדשים והארץ החדשה".

וגם אחדותם של ישראל שמצד גילויי בחי' היחידה - בחינתו של משיח שעל ידו נעשה החידוש דתורה ודשמים וארץ - מודגשת ביום השבת, שבו צריכים "להקהיל קהלות . . להכנס בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ללמוד בהם תורה לרבים"¹²⁵, ובהדגשה יתירה בהקהלת קהלות בזמן המנחה, "רעוא דרעוין", בחי' פנימיות ועצמות התענוג, ודוגמתו בנפש - בחי' היחידה, שלמעלה מההתחלקות דכחות הנפש, הן כחות פנימיים והן כחות מקיפים, ולכן מאחדת נמשכת וחודרת ככולם, עד לבחי' העקב שברגל¹²⁶, ועל

בעניני קדושה, ובפרט בלימוד התורה, ששייך במיוחד ליום השבת, "דכו"ע בשבת ניתנה תורה לישראל"¹¹⁴. ויש לומר, שע"י ההתחדשות דתורה ביום השבת, נעשית גם ההתחדשות העולם, כמאמר "אסתכל באורייתא וברא עלמא".

וע"פ הידוע שיום השבת קשור עם הגאולה, כמודגש בשירו של יום, "מזמור שיר ליום השבת"¹¹⁵, "מזמור שיר לעתיד לבוא ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"¹¹⁶, וכמ"ש בברכת המזון דיום השבת "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים", ובפרט ביום השבת לאחר חצות, זמן המנחה, "רעוא דרעוין"¹¹⁷, "בחי' פנימיות הרצון ופנימיות התענוג", "עצמות התענוג ממש"¹¹⁸, וסעודה שלישית¹¹⁹, "נחלה בלי מצרים . . כיעקב שכתוב בו¹²⁰ ופרצת גו"¹²¹, שקשור עם הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי ("כיעקב שקראו בית")¹²² - יש לומר, שההתחדשות דתורה ודהעולם ביום השבת קשורה עם החידוש בתורה ובעולם לעתיד לבוא, ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים - "תורה חדשה

(114) כנ"ל הערה 1.

(115) תהלים צב, א.

(116) תמיד בסופה.

(117) זח"ב פח, ב.

(118) המשך תרס"ו ע' תקמה.

(119) התוועדות הב' (המו"ל).

(120) יוצא כח, יד.

(121) שבת קיח, סע"א ואילך. וראה זהר שם שענין זה שייך (בעיקר) לסעודה שלישית.

(122) פסחים פח, א. וראה לקו"ש חט"ו ע' 231. וש"נ.

(123) "מאתי דייקא, "אני" דייקא - כמודגש במיוחד ב"רעוא דרעוין", "בחי' עצמות התענוג ממש . . והיינו בחי' עצמות א"ס שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע" (המשך תרס"ו שם).

(124) משא"כ בנוגע להתחדשות דכל שבת ביחס להתחדשות השבת שלפניו - שבכל שבוע חוזרים ונשנים כל הענינים דשי"ב, שלכן אומרים בכל שבוע, "היום יום ראשון בשבת", יום שני וכו' עד יום השבת, אף שכבר עברו רבבות ימים משי"ב (ראה לקו"ת שה"ש כה, סע"א. ובכ"מ).

(125) שו"ע אדה"ו או"ח סר"צ ס"ג (מיל"ש ר"פ ויקהל).

(126) ועד לעקב שברגל כפשוטו - "שמועה טובה תדרשן עצם" (משלי טו, ל), כדאיתא בגמרא

ההדגשה בזה היא על ההוספה והחידוש שבתורה ע"י מקבלי התורה, כמודגש בדיוק הלשון, "משה קיבל . . ומסרה כו", שנעשית תורתו של כאו"א ממקבלי התורה ע"י שלומדה ומחדש בה.

וגם אחדותם של ישראל שמצד גילוי בחי' היחידה - בחינתו של משיח שעל ידו נעשה החידוש בתורה ודשמים וארץ - מודגשת בהקדמה והחתימה לאמירת פרקי אבות: (א) "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר¹¹¹ ועמך כולם צדיקים וגו'" - ענין השוה בכל ישראל מצד עצם נשמתם, בחי' היחידה, (ב) "יגדיל תורה ויאדיר" - התאחדות ב' הקצוות דלימוד התורה ולומדי התורה, מהגדול שבגדולים שלימודו באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר", "דרוש וקבל שכר", עד לקטן שבקטנים שלומד אצל מלמד תינוקות שיש טובים ממנו, ויכולים לפתוח בית ללמד תינוקות בצדו כדי שהתינוקות יבואו אליו, משום "יגדיל תורה ויאדיר"¹¹².

יב. ויש להוסיף ולבאר השייכות דהחידוש בתורה ("תורה חדשה מאתי תצא") ובשמים וארץ ("השמים החדשים והארץ החדשה") בשבת שלאחרי זמן מ"ת - גם מצד ענינו של יום השבת (שלאחרי מ"ת):

ענינו של יום השבת - שנקבע בלבבינו אמונת חידוש העולם כי ששת ימים עשה ה' וכו"¹¹³, ע"י המנוחה והשביתה מעניני העולם, והתעסקות

(111) ישע"י ס, כא.

(112) רמב"ם ה' ת"ת ספ"ב.

(113) חינוך מצוה לא.

את ראש" (השלימות דתורה) נמשך וחודר בעולם, שזהו תוכן הענין דעשיית המשכן לאחרי ובהמשך למ"ת, כדי שהגילוי דמ"ת יומשך ויחדור בעולם⁷².

וענין זה יהי' בתכלית השלימות לעתיד לבוא - בחנוכת ביהמ"ק השלישי, "מקדש⁷³ אדניי כוננו ידיך"⁷⁴, שאז יתגלה הענין ד"בכל המקום אשר אוכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"⁷⁵ (כמ"ש בסיום וחותם קריאת עשה"ד בזמן מ"ת) בכל העולם כולו ("בכל מקום" כפשוטו), היינו, שהשלימות דביהמ"ק - ש"שם ניתן רשות לכהנים להזכיר שם המפורש בנשיאת כפים⁷⁶, כמ"ש בפרשתנו⁷⁷ "ושמו את שמי", "יברכום בשם המפורש"⁷⁸ - תתגלה ותחדור בכל העולם כולו, כמ"ש⁷⁹ "ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד", "כשם שאני נכתב כך אני נקרא"⁸⁰, כיון שהעולם כולו יהי' דירה לו ית' (בדוגמת המשכן המקדש)⁸¹.

(72) ראה לקו"ש חכ"א ע' 150 ואילך. וש"נ.

(73) בשלח טו, יו.

(74) להעיר מהשייכות ד"כוננו ידיך", ג' ידות, לג' אופני העבודה דקתת גרשון ומררי

(לקו"ת פרשתנו כא, ב ואילך), שהם כנגד ג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח שעליהם העולם עומד.

(75) יתרו כ, כא.

(76) פרש"י עה"פ.

(77) ו, כו.

(78) פרש"י עה"פ.

(79) זכרי' יד, ט.

(80) ראה פסחים נ, א. וש"נ.

(81) ועד"ז בנוגע לנשיאת המשכן בעת המסעות במדבר - כמבואר בלקו"ת שם

ש"תועלת הכנעה זו היתה ענין הכנה לע"ל שיוכל להיות גילוי אלקות בעולם השפל שלנו, כמ"ש

ד"אני עושה" (כנ"ל ס"ה).
י. ויש להוסיף, שבפרשת נשא מרומזת גם דרך העבודה שעל ידה באים להחידוש ד"תורה חדשה מאתי תצא" (ועי"ז גם "השמים החדשים והארץ החדשה") בימות המשיח:
ובהקדם הידוע שבכאו"א מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח, כמרומז בפסוק⁸², "דרך כוכב מיעקב", שקאי על דוד מלכא משיחא⁸³, וקאי גם על כאו"א מישראל⁸⁴, כיון שבכאו"א מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח⁸⁵ - בחי' היחידה, שהיא ניצוץ מבחי' היחידה הכללית, נשמתו של משיח צדקנו⁸⁶, ולכן, ע"י גילוי בחי' היחידה שבכאו"א מישראל מורזים וממהרים ופועלים הגילוי דבחי' יחידה הכללית בביאת משיח צדקנו, שאז יהי' הגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא", פנימיות התורה, בחי' היחידה שבתורה⁸⁷, ועי"ז גם "השמים החדשים

ונגלה כבוד ה' וגו' . . שיתגלה כבוד ה' שהוא בחי' גילוי עצמיות אלקות . . לא יסתיר שום הסתר כלל, ויהי' גילוי אלקות גם בעשי' עד שיראו כל בשר כו".

(82) בלק כד, יו.

(83) ירושלמי תענית פ"ד ה"ה.

(84) ירושלמי מע"ש פ"ד ה"ו.

(85) מאור עינים ס"פ פינחס. וראה לקו"ש

ח"ב ע' 599 (לקמן ע' 158). 692. ועוד.

(86) רמ"ז לוח"ב מ, ב. ולוח"ג רס, ב. ועוד.

(87) ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת

החסידות.

והארץ החדשה אשר אני עושה, גילוי בחי' היחידה בכל העולם כולו, "יחידו⁸⁸ של עולם⁸⁹".

ויש לומר, שענין זה מרומז בהתחלת וסיום פרשת נשא:

בהתחלת פרשת נשא - בהמנין דבני⁹⁰ "נשא את ראש בני גרשון גם הם גוי", ששייך גם להמנין דכל בני כפי שהם בדרגת שבט לוי, כפס"ד הרמב"ם "לא שבט לוי בלבד אלא כו' כל איש ואיש כו'" (כנ"ל ס"ח), כי מנין בני הוא מצד ההתקשרות העצמית עם הקב"ה (מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה⁹¹) שהיא בשוה אצל כל בני (שלא הגדול במדרגה אינו נחשב יותר מא' והקטן במדרגה אינו נחשב פחות מא') - מצד עצם נשמתם, בחי' היחידה.

ובסיום פרשת נשא - בהתאחדותם של כל י"ב נשיאי ישראל (שכוללים את כל בני) שהתנדבו ובאו כולם יחדיו לחנוכת המשכן והמזבח, וגם לאחרי שהקב"ה אמר "נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם

(88) ראה תניא ספ"ג. ובכ"מ.

(89) ויש לומר, שגם המשכת וגילוי בחי' היחידה בעולם מרומזת בשם "כוכב" (שמו של משיח, ושמו של כאו"א מישאל מצד ניצוץ משיח שבו) - כ"ו כ"ב, כ"ו הוא הגימטריא דשם הוי', מלשון מהוה (וח"ג רנז, סע"ב. ועוד), וכ"ב הם כ"ב אותיות התורה שעל ידם נעשית ההתהוות, כמ"ש (נחמ"ט, ו) "ואתה מחי' את כולם", "את מחי' אלא מהוה, דהיינו יש מאין, ואתה הן בחי' האותיות מאל"ף ועד ת"ו, והה"א היא ה' מוצאות הפה מקור האותיות" (תניא שעשהוה"א פ"ב), שבוה מרומז המשכת וגילוי היחידה (בחי' "כוכב") בעולם (כ"ו כ"ב).

(90) פרש"י ר"פ במדבר.

(91) ז, יא.

(92) במדבר פ"ד, יג (בסופו).

(93) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.

(94) זכרי' ד, ב.

(95) ומודגש במיוחד בהקריאה דימי הנוכה, שלאחרי שמסיימים "זאת הנוכה המזבח גוי" ממשכיין וקורין גם "בהעלותך את הנרות גוי" כן עשה את המנורה" (שו"ע או"ח ר"ס תרפד), ועד"ו באמירת פרשת הנשיאים בהתחלת חודש ניסן, ש"נוהגין מר"ח ואילך לקרות פרשת הנשיא שהקריבו בו ביום, וביום י"ג פ' בהעלותך עד כן עשה את המנורה, שהוא כנגד שבט לוי" (שו"ע אדה"ז או"ח סתכ"ט ס"ז).

לוי על כל י"ב השבטים, כפירוש רש"י "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה או דעתו כשלא הי' עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות", וביחד עם זה, כיון שבאים בהמשך ובסמיכות זל"ז מודגשת גם השייכות שביניהם⁹⁶.

והתיווך בזה - שמעלת שבט לוי נמשכת ותודרת אצל ואת כל בני⁹⁷, כפס"ד הרמב"ם "לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש . . . כמו שזכה לכהנים ללוים".

וענין זה נעשה ע"י גילוי בחי' היחידה, כמרומז בסיום דברי הרמב"ם "הרי דוד ע"ה אומר⁹⁸ ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי" - ש"גורל" קאי על עצם הנשמה⁹⁹. בחינת היחידה, בחינתו של דוד מלכא משיחא, אשר, ע"י התגלותה נעשה "כל איש ואיש" בדרגת (שבט לוי, לוי וכהן, ועד לדרגת) הקדושה דכהן גדול (ה"ז נתקדש קדש קדשים¹⁰⁰), בחי' היחידה

(96) ומודגש ביותר לעתיד לבוא - שיתוסף גם "שער לוי אחד" (יחזקאל מח, לא), "עתידה ארץ ישראל שתחלק ל"ג שבטים" (ב"ב קכב, א). - ולהעיר שמספר י"ג (שרומז ל"ג מדה"ר שלמעלה מהשתלשלות) בגימטריא "אחד".

(97) וי"ל שמרומז בלשון רש"י "שאתה (אהרן, נשיא שבט לוי) מדליק ומטיב את הנרות", ו' הנרות דכללות בני".

(98) תהלים טז, ה.

(99) ראה סה"מ מלוקט ח"א ע' קלט ואילך. וש"ב.

(100) כמ"ש (דה"א כג, יג) "ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים", והרי בהקדמה למ"ת נאמר לכל בני "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", שפירוש "כהנים גדולים" (יתרו יט, ו ובבעה"ט).

ועפ"ז יש לבאר בעומק יותר הדגשת אחדותם של ישראל במתן-תורה, כמ"ש "בהודש השלישי גוי' ביום הזה באו מדבר סיני גוי' ויחן שם ישראל", "ויחן" לשון יחיד, "כאיש אחד בלב אחד¹⁰¹", שלכן "אמר הקב"ה הרי השעה שאתן להם את תורת¹⁰² - שהאחדות שמצד בחי' היחידה, קשורה במיוחד עם תורתו של משיח, פנימיות התורה, בחי' היחידה, שניתנה (בהעלם) במ"ת. ויש לומר, שענין זה מודגש יותר בשבת שלאחרי מ"ת, שאחדותם של ישראל שמצד בחי' היחידה שמודגשת בפרשת השבוע (כנ"ל בארוכה), היא, הכנה להתגלות תורתו של משיח שבהוספה ולאחרי הגילוי דמ"ת (שבת שלאחרי מ"ת), "תורה חדשה מאתי תצא"¹⁰³.

יא. ונוסף על הדגשת הענין ד"תורה חדשה מאתי תצא" בפרשת השבוע שקורין בשבת שלאחרי מ"ת - ה"ז מודגש גם בהתחלת פרקי אבות בשבת שלאחרי מ"ת:

בביאור תוכן הענין (האמירה והלימוד) ד"משה קיבל תורה מסיני" בשבת שלאחרי מ"ת, בהוספה על קבלת התורה בזמן מ"ת - יש לומר, שעיקר

(101) יתרו יט, א"ב ובפרש"י. וראה מכליתא שם.

(102) דא"ז פ' השלום. ועוד.

(103) ודוגמתו במ"ת שבכל יום - אמירת "הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך" לאחרי מ"ת ביום זה בברכת התורה (נותן התורה" לשון הוה), כהכנה ל"תורה חדשה מאתי תצא", שכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", זמנה בכל יום.